

ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ РЕФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Наразі в Україні сформувався вакуум у питанні стратегічного планування реформ у системі державних фінансів загалом і зокрема у бюджетній системі. Проте без наявності чіткого та системного плану дій провести глибокі та ефективні реформи в даній сфері за тієї складної економічної ситуації, у якій сьогодні перебуває Україна, практично неможливо. У зв'язку із цим актуальним є завдання щодо формування засад стратегії нового етапу реформ бюджетної системи держави [4].

У реформуванні бюджетної системи доцільно виокремити три основні пріоритетні напрями, які мають бути реалізовані у середньостроковій перспективі (табл.1.).

Таким чином, вертикальний вимір подальших реформ бюджетної системи держави має бути спрямований на досягнення трьох цілей:

- передання на місцевий рівень повноважень і відповідальності за їх реалізацію;
- посилення фінансової потужності регіонів за рахунок реформування і перерозподілу системи оподаткування;
- обмеження трансфертів з Державного бюджету України цільовими трансфертами на виконання делегованих державою функцій [1-3].

Головним завданням реформування боргової політики на середньострокову перспективу має бути ухвалення законодавчого акта, який створив би інституційно-правову базу для функціонування інституту державного кредиту.

Крім того, потребують перегляду принципи та пріоритети боргової політики уряду.

Існує нагальна необхідність переходу від простого залучення коштів до системного управління державним боргом. У цьому контексті варто звернути увагу на основні завдання реформування боргової політики у середньостроковій перспективі. По-перше, уряду варто зосередитися на максимальній реалізації інвестиційного потенціалу боргового фінансування. По-друге, необхідно зменшити обсяги запозичень на внутрішньому ринку, передусім тих, які спрямовуються на поточне споживання. По-третє, особливу увагу необхідно приділити диверсифікації інструментів фінансування дефіциту Державного бюджету України, розвитку роздрібного ринку державних цінних паперів для фізичних осіб [4].

Отже, реформування бюджетної системи має бути спрямоване на підвищення ефективності та продуктивності використання бюджетних коштів, децентралізацію фінансових ресурсів і зміну підходів до боргової політики держави. Кардинального реформування потребує “архітектура” бюджетної

системи, яка має відповідати європейським вимогам і стандартам.

Особливо важливим завданням у середньостроковій перспективі реформ має стати проведення бюджетної децентралізації, що не є ознакою ослаблення центральної влади, це ефективний інструмент поліпшення якості управління фінансовими потоками. Фіскальна децентралізація сприяє підвищенню ефективності використання бюджетних коштів та підвищує політичну відповідальність місцевих чиновників, що стимулює їх працювати результативніше.

Таблиця 1

Основні напрями реалізації реформ у бюджетній системі України*

Напрями	Заходи, необхідні для реалізації реформ
1	2
Підвищення ефективності та продуктивності використання бюджетних коштів	Подальше впровадження елементів ринкової моделі управління державними фінансами (бюджетною системою)
	Розподіл Державного бюджету України на поточний бюджет і бюджет розвитку
	Перехід до середньострокового бюджетного планування
	Рационалізація та упорядкування системи соціальних видатків
	Зменшення масштабу використання бюджетних інструментів підтримки економічної діяльності на користь податкових інструментів
	Виокремлення з фінансування Державного бюджету України фонду залучених боргових ресурсів на фінансування потенційно прибуткових інвестиційних проектів
	Перехід від щорічного звітування про виконання Державного бюджету України до щорічного звітування про ефективність управління бюджетними ресурсами
	Запровадження системи збалансованих автономних фондів сектору державних фінансів
Децентралізація бюджетної системи	Посилення фіскальної забезпеченості місцевих бюджетів України
	Надання органам місцевої влади відповідальності і повноважень, що зобов'язуватимуть ефективно використовувати бюджетні кошти
	Розширення кошику доходів органів місцевого самоврядування
	Надання можливості місцевим бюджетам України залишати частину податків, зароблених у відповідній адміністративно-територіальній одиниці, у їх розпорядженні
Посилення дієвості боргової політики держави	Затвердження стратегії управління державним боргом одним з органів державної влади
	Введення додаткових обмежень, які стримуватимуть уряд від агресивної і необґрунтованої боргової політики, спрямованої на покриття поточних видатків
	Визначення конкретних і чітких цілей, завдань та заходів у процесі проведення боргової політики, а також виражені у числовій формі очікувані результати

* Складено автором на основі “Стратегії реформування системи державних фінансів України”, розробленої Національним інститутом стратегічних досліджень при Президентові України [4]

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України: Зміни до Закону України від 26.01.2016 // Уряд. кур’єр. – № 937 – VIII.
2. Основні напрямки бюджетної політики на 2016 рік: Закон України від 09.04.2015 // Уряд. кур’єр. – № 2623 – VIII.
3. Податковий кодекс України: Зміни до Закону України від 24.12.2015 // Уряд. кур’єр. – № 909 – VIII.
4. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles> (дата звернення: 09.04.2016).